

Cyclus 2 : Missienota

1. Context

Sinds enkele jaren wordt de wereld geconfronteerd met crisissen van een ongekeerde omvang die onze levensstijl steeds meer in vraag stellen: hittegolven, overstromingen, pandemieën ... In Brussel hebben we een ongekeerde reeks klimaatgebeurtenissen meegemaakt: herhaaldelijke hittegolven, verlies van biodiversiteit en ongekeerde stijgingen van gas-, brandstof- en elektriciteitsprijzen.

Deze noodsituaties zijn een voorproefje van wat er de komende jaren kan gebeuren als we niet ingrijpen. Ze bevestigen de noodzaak om de strijd tegen de opwarming van de aarde te versnellen. Een van de doelstellingen van het Brussels Gewest is om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn¹. De directe uitstoot van broeikasgassen is tussen 1990 en 2021 al met 21% gedaald. Het is nu de bedoeling om het tempo op te voeren en de uitstoot binnen 27 jaar met minstens 90% te verminderen om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn. Maar de uitdaging beperkt zich niet tot Brussel: we moeten ook rekening houden met de goederen die we in Brussel invoeren en waarvan de uitstoot vaak buiten het Gewest wordt geproduceerd (dit is de zogenaamde indirecte uitstoot van broeikasgassen).

Deze versnelling in de strijd tegen de opwarming van de aarde zal een impact hebben op alle aspecten van ons leven: reizen, aankopen, werk, maar ook op de ontwikkeling van de stad. Daarom moeten burgers, overheden, bedrijven, verenigingen, enz. kunnen bepalen hoe ze gaan samenwerken om dit doel van koolstofneutraliteit te bereiken. Het Gewest kan het niet alleen doen en ook niet tegen eender welke prijs. Ook heeft het geen nut dat de maatregelen enkel op technisch vlak door experts zouden worden overwogen. Ze moeten ook leiden tot betere levensomstandigheden voor de Brusselaars en rekening houden met de uiteenlopende situaties van de inwoners en de mensen die 'deeltijds' in het Gewest leven (studenten, pendelaars, zakenlui en toeristen).

Waarom een permanente Burgerraad voor het klimaat?

Om die veelbesproken versnelling mogelijk te maken, om burgers een actievere rol te geven in de beslissingen die hen aanbelangen en om een rechtvaardige transitie te garanderen, heeft

---

¹ Koolstofneutraliteit slaat op een evenwicht dat bereikt kan worden wanneer de CO₂-uitstoot die gegenereerd wordt door de mens (verwarming, industrie, transport ...) kleiner is dan of gelijk is aan de uitstoot die op lange termijn geabsorbeerd wordt door de natuurlijke omgevingen die onder het beheer van de mens vallen (bossen, landbouwgrond ...). De CO₂-uitstoot die door de mens wordt geproduceerd, absorbeert de zonnestralen en veroorzaakt een broeikas effect dat de aarde opwarmt. Dat worden broeikasgassen genoemd.

het Gewest beslist om een **Burgerraad voor het klimaat op te richten**. Het doel van die Raad is aanbevelingen formuleren over het Brusselse klimaatbeleid. Het is de bedoeling dat de Raad een permanent karakter krijgt: elk jaar zullen nieuwe burgers zich buigen over een nieuw thema gelinkt aan het klimaat.

De deelnemers aan de eerste cyclus formuleerden van februari tot april 2023 aanbevelingen over huisvesting en dienden hun voorstellen op 9 juni 2023 in bij de regering. De regering gaf haar eerste feedback op de voorstellen op 28 september. Het thema van de tweede cyclus, waaraan u besliste deel te nemen, werd bepaald door 21 burgers van de eerste Burgerraad, dit in samenwerking met de besturen en belanghebbenden van het Gewest. Het tweede thema is voeding.

2. Thema : voeding

Dit is inderdaad een belangrijke kwestie: de uitstoot van broeikasgassen door voedselsystemen wereldwijd is goed voor 1/4de tot 1/3de van de totale wereldwijde uitstoot van broeikasgassen (IPCC, 2019²). Prognoses geven aan dat deze uitstoot tegen 2050 zal verdrievoudigen (dit rekening houdend met veranderingen in eetgewoonten en demografische veranderingen (Food and Agriculture Organization, 2019).

In Brussel produceert de voedingssector

- **1 à 4 % directe uitstoot** op Brusselse bodem (uitstoot van economische activiteiten – winkels, restaurants, supermarkten). Het gaat over de uitstoot geproduceerd door Brusselse huishoudens om zich te voeden.
- **15 % indirecte uitstoot** (uitstoot die buiten Brussel wordt geproduceerd, maar bestemd is voor de Brusselse voedingssector, bv. transport in verband met de import en export van buiten Brussel geproduceerde voedingsmiddelen, uitstoot die wordt geproduceerd door intensieve productiesystemen ...).

Om deze impact te verminderen en de transitie werkelijkheid te laten worden, werd in het Brussels Gewest de Good Food-strategie gelanceerd. De doelstellingen zijn gezond, lokaal en duurzaam voedsel garanderen voor iedereen, zowel thuis als in de horeca om ervoor te zorgen dat producenten een eerlijke prijs krijgen en om verliezen te doen dalen en verspilling te verminderen. Om deze doelstellingen, die aansluiten bij het traject naar

---

² Het IPCC is de Intergouvernementele Werkgroep inzake Klimaatverandering (Intergovernmental Panel on Climate Change). Deze werd in 1988 opgericht door het Milieuprogramma van de Verenigde Naties en de Wereld Meteorologische Organisatie en verenigt 195 lidstaten. De werkgroep heeft als taak de regeringen van de wereld te informeren over de wetenschappelijke realiteit van de klimaatverandering.

koolstofneutraliteit, te bereiken, stelde een aantal actoren die gespecialiseerd zijn in dit onderwerp een in te voeren actieplan op.

Hun conclusie is duidelijk: we zullen de komende jaren het voedingssysteem op Brusselse schaal ingrijpend moeten veranderen. Dat houdt in dat we moeten streven naar een voedingspatroon met minder dierlijke producten (minder vlees, vis en zuivel) en naar meer biologische en lokale voeding. Het voedingsaanbod ontwikkelt zich in die richting, maar de vraag volgt niet altijd. De privésector, de overheid, verenigingen en individuele burgers hebben allemaal een rol te spelen in deze transitie.

Het thema van de 2e cyclus van de Burgerraad voor het klimaat zal zich richten op de volgende vraag: Wat kan er gedaan worden om alle Brusselaars in staat te stellen om tegen 2050 over te schakelen naar een duurzamer en kwaliteitsvoller voedingspatroon? Wat zou u als Brusselaar nodig hebben om u te helpen om morgen uw voedingsgewoonten te veranderen? Wat verwacht u van de overheid, de privésector en de samenleving in het algemeen om u te helpen om dat te bereiken?

3. Werking

Van oktober 2023 tot december 2023 komt u in verschillende werksessies samen met de 65 andere leden van de Burgerraad.

Hoe zal de Burgerraad voor het klimaat verlopen?

De Raad verloopt in meerdere fases: een uitwisselingsfase, een verkennende fase, een fase waarin er samen aan iets gebouwd wordt ... Tijdens de sessies krijgt u de kans om te leren van elkaars ervaringen, maar ook om van gedachten te wisselen met externe sprekers, onderzoeker-ster-s en mensen van het terrein die verschillende aspecten van voeding in Brussel zullen belichten.

Die gesprekken en debatten zullen ertoe leiden dat de Raad samen een burgeradvies opstelt met daarin concrete ambities, oproepen en aanbevelingen.

Welke antwoorden zullen er gegeven worden op de voorstellen van de Burgerraad?

Aan het einde van de Raad presenteren jullie het verslag aan het secretariaat van de Raad en aan de minister van Leefmilieu. Op vrijwillige basis zal een kwart van u worden uitgenodigd om het volgende onderwerp voor de Burgerraad te bepalen. Nog eens een tiental mensen zal gedurende een jaar het antwoord van de regering opvolgen.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering van haar kant verbindt zich ertoe de werkzaamheden van de Burgerraad op te volgen en een eerste antwoord te formuleren binnen drie maanden en een tweede antwoord binnen twaalf maanden volgend op het einde van de Raad. De regering zal een stappenplan op lange termijn opstellen over de visie en voorstellen van de Raad waarvoor na het eerste antwoord werd beslist dat ze opgevolgd zouden worden. Daarin zal bepaald worden hoe deze geïntegreerd zullen worden in de klimaatgovernance van het Gewest.

De Regering is zich ervan bewust dat sommige voorstellen buiten de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen vallen en verbindt zich ertoe om deze door te geven aan andere beleidsniveaus en andere soorten actoren (terreinactoren, actoren uit de academische wereld, uit de privésector ...).